

3.2 SIVISTYSTOIMI

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset kaudella

Strategian mukaiset keskusteluteemat/aiheet on valmisteltu ja keskustelut ovat parhaillaan käynnissä työyhteisöissä. Henkilöstösuunnitelman mukaiset rekrytoinnit ja järjestelyt ovat toteutuksessa ja osin jo toteutuneet. Sivistyslautakunta on näihin liittyen päättänyt kelpoisuusvaatimuksista. Talousohjelman mukaisten koulujen tilojen käyttöön liittyviä selvitystöitä Kuoreveden ja Jämsänkosken osalta on jatkettu. Hyvinvointikertomus/-suunnitelma ovat tulossa päätöksentekoon 6/2026.

Koulutuskuntayhtymä Gradian ja kaupungin keskinäisessä yhteistyöryhmässä on käsitelty kuntayhtymän toiminnanohjaukokeilun suunnitelmia. Ryhmä on kokoontunut kaksi (2) kertaa alkuvuoden aikana.

Tammenlehvän perinnetoimikunta ja vammaisneuvosto ovat kokoontuneet kaksi (2) kertaa alkuvuoden aikana. Nuorisovaltuusto on kokoontunut neljä (4) kertaa.

Varhaiskasvatuksen toiminta on ollut talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista. Sivistyslautakunta päätti uuden päiväkodin nimeksi Ankkalammen päiväkotiksi, Jämsä. Nimikilpailuun saatiin runsaasti ehdotuksia. Uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tulivat voimaan 1.1.2026. Paikallisen suunnitelman päivitystyö on käynnissä, samoin esiopetussuunnitelman päivittäminen. Suunnitelmat käsitellään sivistyslautakunnassa kesäkuussa.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen johtamisjärjestelyn toinen vaihe on toteutuksessa. Opetussuunnitelman päivityksiä on valmisteltu mm. arvioinnin ja liikunnallisen elämäntavan osalta. Sivistyslautakunta hyväksyi esi- ja perusopetuksen koulukuljetusoppaan. Samalla myöntöperusteisiin tehtiin muutos esi- ja alkuopetuksen oppilaiden osalta. Esi- ja perusopetuksen kuljetukset kilpailutettiin ja sivistyslautakunta teki hankintapäätökset. Perusopetuksessa on valmisteltu ja tullaan toteuttamaan kevään 2026 aikana kysely mobiililaitteiden käytöstä koulussa.

Lukiokoulutuksessa ylioppilaskirjoituksiin osallistui 133 kokeilasta. Tulokset saapuvat vko 20/2026. Lukiolla on toteutettu 4/2026 lakisääteiset tarkastukset (työpaikkaselvitys, ympäristöterveystarkastus sekä terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset).

Elämänlaatu palveluissa ja kaupungin neuvontapalveluissa Raitin väistö on pitkittynyt keskeneräisistä selvityksistä ja toimenpiteistä johtuen. Paluu Raitille ja palveluiden avautuminen toteutuivat vko 19/2026. Musiikkiopiston opintoihin hakuaika oli huhtikuussa ja oppilaspaikkaa haki yhteensä 43 hakijaa. Lupa liikkua -passia on myyty 267 kpl huhtikuun ajanjaksolla 1-4/2026.

Henkilötyövuositoteuma ja terveysperusteiset poissaolot kaudelta 1-4/2026 ovat saatavilla järjestelmästä toukokuun lopussa, joten niiden arviointia ei ole ollut mahdollista suorittaa tätä valmistelua (7.5.2026) tehtäessä.

	TA 2026	TOT 4/2026	TOT 4/2025	TOT% 4/2026	Vertailu ed. vuosi
TOIMINTATUOTOT	3 158 470	1 767 098	1 617 186	61,97 %	-37,49 %
Myyntituotot	906 600	301 913	288 698	33,52 %	-52,10 %
Maksutuotot	590 720	322 691	221 223	54,73 %	-9,77 %
Tuet ja avustukset	1 546 800	1 007 797	994 878	77,26 %	-36,56 %
Muut toimintatuotot	114 350	134 698	112 388	118,27 %	-46,96 %
TOIMINTAKULUT	-42 011 389	-13 276 699	-13 642 958	31,68 %	-50,77 %
Henkilöstökulut	-24 654 652	-8 082 129	-7 822 810	32,78 %	-50,57 %
Palvelujen ostot	-10 122 313	-2 867 298	-3 340 837	28,35 %	-50,25 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-920 453	-337 987	-345 953	37,00 %	-50,13 %
Avustukset	-643 300	-152 926	-215 305	23,77 %	-62,05 %
Muut toimintakulut	-5 670 671	-1 836 359	-1 918 054	32,89 %	-51,36 %
TOIMINTAKATE	-38 852 919	-11 509 601	-12 025 772	29,22 %	-52,51 %

Talousarvion toteutuminen kaudella

Vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpanossa ja toteutuksessa on noudatettava kaupunginvaltuuston 8.12.2025 hyväksymää talousarviota, voimassa olevaa strategiaa, hallintosäännön määräyksiä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Lisäksi noudatetaan taloudenhoitoa ja henkilöstöhallintoa koskevia ohjeita sekä seuraavia kaupunginhallituksen kokouksessaan 15.12.2025 (§ 315) hyväksymiä talousarvion täytäntöönpano-ohjeita. Käyttötalouden tulot ja menot ovat valtuustoon nähden sitovia toimialatasolla (konsernipalvelut, sivistystoimi, kaupunkiympäristö). Osavuositarkastus 1 (04/2026) sisältää euromääräisen talousarviovertailun toimialoittain ja tulosalueittain sekä selvityksen mahdollisista poikkeamista talousarvion ja toteutuman välillä. Tavoitteiden toteutumista seurataan toimialatasolla.

Taloudenpitoa ja taloustilannetta on seurattu sivistyslautakunnassa kuukausittain.

Kirjanpidon toteumavertailun lukuihin sisältyvät tulot ja menot huhtikuun lopun tilanteessa. Tasaisen kertymän perusteella toteuman tulisi huhtikuun lopussa olla enintään noin 33 %. Toiminta on pääosin ollut talousarvion mukaista. Toteumassa on huomioitava, että sivistystoimen toiminta painottuu eri ajanjaksoihin vuoden aikana, minkä vuoksi toteuma ei aina vastaa tasaisen kertymän mukaista kehitystä.

Sivistyslautakunnan kokousaikataulun takia tavoitteiden arviointi sekä kirjanpidon raporttien tulostus on tehty 6.5.2026 tilanteen mukaisilla tiedoilla. Kirjanpidon toimialakohtaisella raportilla (6.5.) toimintatuottojen toteumaprosentti oli 56 %, toimintakulujen 32 % ja toimitakateen 30 %.

Erillisen laskelman perusteella arvioidaan toimintatuottojen toteumaprosentiksi 57 %, toimintakulujen 33 % ja toimintakatteen 31 %. Laskelman tuloissa on huomioitu kirjanpidosta vielä puuttuvat hoitopäivä- ja ilta-päivätoimintamaksut. Laskelman kuluissa on huomioitu kirjanpidosta osin puuttuvat ateria- ja puhtauspalvelut, kuljetuspalvelut, sisäiset ict-palvelut sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen kulut. Arvion mukaan toimintakatteen toteuma alittaa tasaisen kertymän mukaisen tason (33 %).

Toiminnan luonteesta johtuen kasvatuksessa ja opetuksessa oppikirja ja -materiaalihankinnat tehdään etupainotteisesti. Työväenopiston varsinaisen toiminnan tuntiopetuskuluja ei kerry kesäkaudella. Lomarahojen vaikutusta voidaan arvioida tarkemmin vasta niiden maksatuksen jälkeen. Tulokertymän kokonaisuus on paremmin arvioitavissa kesäkauden jälkeen.

Tulosalueiden toteumat on avattu omissa tulosaluekohtaisissa osioissa.

Toimialan tavoitteet vuodelle 2026

Hyvinvointia ja turvallisuutta, Palveleva kaupunki, Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö, Työtä, koulutusta ja yrittäjyyttä			
Tavoite	Hyvinvoivat asukkaat laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella, terveillä elämäntavoilla		Toteutuu osittain
Mittari	Kirjaston kävijämäärät	Toteuma 4/2026	Tavoite 12/2026
		15 000	145 000
Mittari	Varhaiskasvatus 1-5 vuotiaiden osallistumisaste	Toteuma 4/2026	Tavoite 12/2026
		79	80
Mittari	Väestön koulutustaso		
Mittari	Kuvailu		
Mittari	Tyytyväinen elämäänsä (kouluterveyskysely 8 vl.)	Toteuma 4/2026	
		69	
Tavoitteen toteutumisen arviointi	Tavoite on pääosin toteutumassa. Väestön koulutustasosta ei ole uusimpia tilastotietoja käytettävissä. Koulutustaso on arvioitu viimeisimmän tilaston perusteella tilinpäätöksen 2025 yhteydessä. Varhaiskasvatuksessa on toteutettu huoltaja- ja lapsikyselyt. Tulosten käsittely on kesken. Varhaiskasvatuksessa osallistumisaste on lähes talousarviossa arvioidun mukainen. Perusopetuksessa järjestyssääntöuudistuksen (mobiililaitteet) arvioinnin suunnittelu käynnistyi. Opetussuunnitelmien muutoksia on valmisteltu esim. liikunnallinen elämäntapa, todistusohjelmat. Sivistyslautakunta hyväksyi koulukuljetusoppaan ml. kuljetusten myöntökriteerien muutoksen. Ylioppilaskirjoitukset on toimeenpantu. Tulokset tulevat viikolla 20. Elämänlaatu palveluissa: työväenopiston juhluvuoden tilaisuuksien suunnittelu ja toteutus, musiikkiopiston oppilashaku ja kotoutumiskoulutukset yhteensä 4 ryhmää arvioinnin tekemishetkellä (6.5.). Raittikonaisuuden väistö on pitkittynyt selvitysten ja toimenpiteiden keskeneräisyydestä johtuen. Paluu Raitille ja palveluiden avautuminen toteutuvat viikolla 19. Väistöä johtuen kirjaston kävijämäärä jää alle talousarvion tavoitteen. Yläkouluikäisten (8.-9.lk) elämäntyytyväisyyden kokemus on pysynyt lähes ennallaan, 69 %, verrattuna vuoteen 2023 (70 %).		
Hyvinvointia ja turvallisuutta, Ympäristövastuuta, Palveleva kaupunki, Työtä, koulutusta ja yrittäjyyttä			
Tavoite	Kehittyvät, talouden ja ympäristön suhteen vastuullisesti järjestetyt sivistyspalvelut		Toteutuu osittain
Mittari	Kuvailu		
Mittari	€/asukas, toimiala	Toteuma 4/2026	Tavoite 12/2026
		- 606,66	- 2 044,89
Mittari	€/opiskelija, lukio	Toteuma 4/2026	Tavoite 12/2026
		- 2 610,93	- 8 260,89

Mittari	€/oppilas, perusopetus	Toteuma 4/2026	Tavoite 12/2026
		- 4 350,65	- 15 017,29
Mittari	€ / varhaiskasvatuksessa oleva lapsi	Toteuma 4/2026	Tavoite 12/2026
		- 7 009,36	- 23 893,19
Mittari	€/asukas, elämänlaatupalvelut	Toteuma 4/2026	Tavoite 12/2026
		- 31,03	- 161,5
Tavoitteen toteutumisen arviointi	<p>Sivistyslautakunnan kokousaikataulusta johtuen arviointi on suoritettu 6.5.2026. Erillisesti tehdyn laskelman mukaan toimintakatteen toteumaprosentti on 31 % toimintakulujen ollessa 33 % ja toimintatuottojen 57 %. Laskelmassa kuluissa on huomioitu maaliskuun toteumaan perustuen: ateria- ja puhtauspalvelut, kuljetuspalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, sisäisten ict-palveluiden osuus. Työväenopistossa varsinaisen opistotoiminnan tuntiopetusmenot eivät kerry kesäkautena. Tuloissa on huomioitu maaliskuun toteumaan perustuen hoitopäivä- ja iltapäivätoimintamaksut. Tasaisen kertymän toteumaprosentti voi olla 33 %. Lomarahojen vaikutus voidaan arvioida tarkemmin vasta maksatuksen jälkeen. Tulokertymällä voidaan todennäköisemmin kattaa mahdollista lomarahojen ylitystä mutta asia voidaan arvioida vasta kesäkauden jälkeen. Talousarviomuutosesitys tulee tehtäväksi syksyllä. Mittarit €/x on laskettu (6.5.) kirjanpidon toteumaan perustuen, joten ne ovat vain suuntaa antavia. Tavoitetasoksi määriteltä olisi alittumassa.</p> <p>Kirjanpidossa tuloissa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen isoimmat hankeavustukset sisältyvät kirjanpitoon. Perusopetuksessa tuloissa on mukana hyvinvointialueen laskutus. Elämänlaatupalveluissa kohdennetun nuorisotyön avustukset ovat kirjautuneet. Kotoutumiskorvaukset ovat kertyneet jonkin verran arvioitua suurempina. Kirjanpidon mukaan henkilöstökustannukset ovat koko toimialan osalta 31,7 % ja tulosalueittain pääosin tasaisen kertymän toteumaprosentin mukaiset. Lomarahojen lopullinen vaikutus voidaan arvioida vasta niiden maksamisen jälkeen. Huomattava, että kuluissa ovat mukana luontaiseturat, joita talousarvio-ohjeen mukaan ei huomioida valmistelussa. Aineet tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmässä on etupainotteisuutta johtuen toiminnan luonteesta. Elämänlaatupalveluissa myönnetty avustukset toteutuvat jälkimmäisillä vuosikolmanneksilla. Vuokratuloissa Jämsänkosken yhtenäiskoulun leasing-vuokra on kirjautunut sisältäen ajanjakson 1-6/2026.</p>		

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Tavoite	Teemme yhdessä hyvää jämsäläistä työelämää	Toteutuu osittain
Mittari	Henkilöstökysely	
Mittari	Terveysperusteiset poissaolot	
Mittari	Kuvailu	
Tavoitteen toteutumisen arviointi	<p>Henkilöstökyselyn tulokset on läpikäyty toimialan työyhteisöissä, tulosalueilla ja sivistyslautakunnassa, yhteistyötoimikunnassa ja henkilöstöjaostossa. Kukin työyhteisö on valinnut kaksi kehittämiskohdetta ja suunnittelut toimenpiteitä niihin. Kehittämiskohteiden toteutumista seurataan ja niitä arvioidaan syyskuun 2026 loppuun mennessä. Työyhteisö- ja tulosalueitasoisessa työskentelyn raportoinnissa käytetään toimialalla valmisteltua pohjaa. Toi-</p>	

mialatasoisesti tarkasteltuna tulokset ovat rinnasteiset edellisiin tuloksiin nähden. Arviointia tehtäessä (6.5.) terveystieteiden poissaolojen toteuma (1-4) ei ole järjestelmässä käytettävissä.

Strategian mukaiset työyhteisökeskustelut ovat käynnistyneet. Keskusteluja varten on valmisteltu keskusteluaihe/teemakortit.

Varhaiskasvatuksessa on panostettu erityisesti henkilöstön osaamisen vahvistamiseen. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen johtamisjärjestelyjen toinen vaihe on käynnissä. Raitin väistö on pitkittynyt johtuen selvitysten ja toimenpiteiden keskeneräisyydestä. Väistön pitkittymisellä on ollut heijastusvaikutuksia koettuun työhyvinvointiin.

Suunnitellut rekrytoinnit ja sisäiset järjestelyt ovat olleet toteutuksessa ja osin jo toteutuneet.

Sivistystoimen hallinto

	TA 2026	TOT 4/2026	TOT 4/2025	TOT% 4/2026	Vertailu ed. vuosi
TOIMINTATUOTOT		2 181	199		34,04 %
Myyntituotot			119		-100,00 %
Muut toimintatuotot		2 181	80		1 263,27 %
TOIMINTAKULUT	-358 188	-70 407	-72 925	19,66 %	-53,84 %
Henkilöstökulut	-295 316	-54 801	-54 480	18,56 %	-55,03 %
Palvelujen ostot	-46 592	-9 812	-12 078	21,06 %	-50,47 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 800	-880	-1 452	31,42 %	-51,58 %
Muut toimintakulut	-13 480	-4 915	-4 914	36,46 %	-45,67 %
TOIMINTAKATE	-358 188	-68 226	-72 726	19,03 %	-54,81 %

Talousarvion toteutuminen kaudella

Toteumajakso 1-4/2026 alittaa tasaisen käytön mukaisen 33 %:n tason. Toimintatuottoja ei käytännössä juurikaan ole, mutta yleislaskutuslisä on tuonut toteutuneisiin tuloihin lisäystä.

Yleiskatsaus toimintaan 1-4/2026

Sivistyslautakunta on kokoontunut kuusi (6) kertaa ja käsitellyjä asioita on ollut 56.

Sivistystoimenjohtaja on osallistunut kaupungin tilatyöryhmän työskentelyyn, strategian ohjausryhmään ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gadian ja Jämsän kaupungin yhteistyöryhmään. Jälkimmäinen on pitänyt kaksi (2) kokousta. Johtava rehtori ja kirjastopalvelupäällikkö ovat osallistuneet ict-johtoryhmään. Liikunta-hallin suunnittelutyöryhmä on aloittanut työskentelynsä.

Tammenlehvän perinnetoimikunta on kokoontunut kaksi (2) kerran, nuorisovaltuusto neljä (4) kertaa ja vammaisneuvosto kaksi (2) kertaa.

Varhaiskasvatus

	TA 2026	TOT 4/2026	TOT 4/2025	TOT% 4/2026	Vertailu ed. vuosi
TOIMINTATUOTOT	500 020	248 886	296 201	50,55 %	-51,98 %
Myyntituotot	150 000	15 427	11 664	10,28 %	-87,77 %
Maksutuotot	250 720	76 639	107 157	30,57 %	-57,83 %
Tuet ja avustukset	97 800	108 014	126 167	114,41 %	-11,31 %
Muut toimintatuotot	1 500	48 807	51 213	3 253,78 %	-47,19 %
TOIMINTAKULUT	-12 088 218	-3 776 101	-3 782 776	31,28 %	-52,14 %
Henkilöstökulut	-8 301 526	-2 718 818	-2 624 679	32,75 %	-51,97 %
Palvelujen ostot	-1 948 688	-496 611	-645 240	25,55 %	-58,60 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 263	-19 989	-11 807	20,14 %	-49,05 %
Avustukset	-520 000	-140 956	-152 385	27,11 %	-54,65 %
Muut toimintakulut	-1 218 741	-399 727	-348 667	33,13 %	-41,35 %
TOIMINTAKATE	-11 588 198	-3 527 215	-3 486 575	30,45 %	-52,15 %

Talousarvion toteutuminen kaudella

Varhaiskasvatuksen toiminta ajalla 1-4/2026 on toteutunut pääosin suunnitellun mukaisesti. Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiseen yhdessä perusopetuksen kanssa jatkuu. Avustusten käyttö ajoittuu vuosille 2024 - 2027. Varhaiskasvatuksessa oli huhtikuun lopussa yhteensä 503 lasta, joista esioppilaita oli 82. 1 - 5 vuotiaita oli 415 eli 79 % (TA 2026 80 %) ikäluokasta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot näyttävät kertyvän talousarvion mukaisesti painottuen alkuvuoteen. Tulokertymästä puuttuu huhtikuun asiakasmaksujen laskutus. Valtion erityisavustuksen maksuosuus 2026 - 2027 varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen näkyy toimintatuloissa. Muille kunnille myytävien palvelujen laskutus seutusopimukseen kuuluvilta kunnilta tapahtuu kaksi kertaa vuodessa (elokuu ja joulukuu), joten nämä tulot eivät vielä näy toteumassa. Vastaavasti seutukuntien laskutus muilta kunnilta ostettavien varhaiskasvatuspalvelujen osalta ei näy vielä toteumassa. Perheille maksettavat avustukset ovat toteutuneet arvioitua vähäisempinä. Henkilöstökulut ovat lähes talousarvion tasaisen kertymän mukaiset. Kokonaisuudessa näkyy sisäisinä menoina olevat valvonta-/luontaisetuateriat, joita ei ole huomioitu tuloina/kuluina talousarvion laadintaohjeiden mukaisesti. Näiden vaikutus on noin 0,6 % henkilöstökulujen toteumassa. Toteumasta puuttuvat huhtikuun osalta ateriapalvelut, osa pesula- ja puhtauspalveluista, sisäiset ICT-palvelut sekä matkat ja kuljetuspalvelut yhteensä 103500 €. Rakennusten ja huoneistojen ulkopuoliset vuokrien toteuma on 44 % johtuen Palomäen päiväkodin vuokrasta, jonka maksu päättyy 31.8.2026. Nämä huomioiden toimintakulut (32 %) ovat hieman alle tasaisen kertymän (33 %). (Tilanne 6.5.2026)

Yleiskatsaus toimintaan 1-4/2026

Varhaiskasvatuksen toiminta on ollut talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen on panostettu pedagogisella ohjauksella, yhteisillä tapaamisilla, työilloilla ja koulutuksilla. Valtion erityisavustuksella on ollut lisäresurssia päiväkotien lapsiryhmissä ja tuettu perhepäivähoitajien pedagogista osaamista.

Uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tulivat voimaan 1.1.2026. Paikallisen suunnitelman päivitystyö on käynnissä, samoin esiopetussuunnitelman päivittäminen. Suunnitelmat käsitellään sivistyslautakunnassa kesäkuussa.

Asiakaskyselyt huoltajille sekä lasten arviointikyselyt on toteutettu. Tuloksia käsitellään kevään aikana var-

haiskasvatuksen johtoryhmässä ja yksiköissä. Tulokset esitellään sivistyslautakunnalle syyskuun 2026. Henkilöstökysely toteutetaan syyskuun. Työhyvinvointikyselyn tuloksia on käsitelty yksiköissä ja varhaiskasvatuksen johtoryhmässä sekä sovittu kehittämiskohteista. Niistä on tehty yhteenveto koko varhaiskasvatusta koskien.

Talousohjelman 2024 - 2027 toteuttaminen jatkuu. Koulujen tilojen käyttöön liittyviä selvitystöitä Kuorevedellä ja Jämsänkoskella on jatkettu.

Perusopetus ja lukiokoulutus

	TA 2026	TOT 4/2026	TOT 4/2025	TOT% 4/2026	Vertailu ed. vuosi
TOIMINTATUOTOT	817 000	665 432	516 716	85,32 %	-18,75 %
Myyntituotot	441 600	170 932	148 175	38,71 %	-47,59 %
Maksutuotot	87 000	174 271	22 800	200,31 %	159,97 %
Tuet ja avustukset	226 200	240 801	290 495	120,38 %	-23,98 %
Muut toimintatuotot	62 200	79 428	55 246	127,87 %	-25,33 %
TOIMINTAKULUT	-24 655 053	-7 988 486	-8 207 023	32,41 %	-49,79 %
Henkilöstökulut	-13 355 832	-4 402 166	-4 286 111	32,96 %	-50,32 %
Palvelujen ostot	-7 340 661	-2 198 157	-2 459 405	29,95 %	-46,76 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-622 470	-247 017	-260 076	39,84 %	-51,28 %
Avustukset	-300	-290	-230	96,67 %	26,09 %
Muut toimintakulut	-3 335 790	-1 140 856	-1 201 201	34,21 %	-52,72 %
TOIMINTAKATE	-23 838 053	-7 323 054	-7 690 307	30,59 %	-51,56 %

Talousarvion toteutuminen kaudella

Perusopetus ja lukiokoulutus

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toimintakate on alle tasaisen kertymän. Koulujen kesäkeskeytyksen aikana kulut ovat alhaisemmat. Kustannuksia ei tule koulukuljetuksista eikä aterioista.

Henkilöstökulut ovat perusopetuksen osalta talousarvion tasaisen kertymän mukaiset. Kokonaisuudessa näkyy sisäisinä menoina olevat valvonta-/luontaisetuateriat, joita ei ole huomioitu tuloina/kuluina talousarvion laadintaohjeiden mukaisesti. Lukiokoulutuksen henkilöstökulut ovat hieman yli tasaisen kertymän. Ylitys johdetaan Erasmus -liikkuvuuksien vuoksi syntyneistä sijaiskuluista kuuden viikon ajalta.

Perusopetuksen osalta toimintatuottojen toteumaprosentti on 87 %. Toimintatuottojen ennalta arvioitua suurempi summa selittyy Keski-Suomen hyvinvointialueelle tuotetun iltapäivätoiminnan laskutuksesta.

Varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen on myönnetty vuosille 2024-2027 valtion erityisavustusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin. Perusopetus voi käyttää lukuvuonna 2026-2027 avustusta yhteensä 180 250 euroa. Määrässä on mukana 20 %:n omavastuu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Jämsän perusopetukseen hankeavustuksen oppilaiden uimataidon ja vesiturvallisuustaitojen parantamiseksi. Myönnetty avustus on 25 000 €. Omarahoitusosuus on 20 % eli hankekokonaisuus on suuruudeltaan 31 250 € ajalla 1.1.2025 - 31.7.2027.

Jämsän kaupungin omarahoituksella on palkattu opiskeluhuollon koordinaattori kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen ajalle 1.8.2025-30.6.2027. Vuoden 2026 talousarviokehukseen on varattu 70 000 € ja vuoden 2027 taloussuunnitelmakehykseen 38 000 €

Lukiokoulutus saa akkreditoinnin myötä Erasmus+ -tukea opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan liikkuvuuksiin vuoteen 2027 saakka. Kevään 2026 aikana on toteutettu mm. opiskelijoiden ja opettajien vaihdot Ranskaan, Saksaan, Itävaltaan, Unkariin ja Ruotsiin. Ranskasta ja Saksasta on toteutunut myös ryhmäliikkuvuudet Jämsän lukioon. Lukuvuodelle 2025-2026 Erasmus+-avustusta on myönnetty 29 766 euroa.

Yleiskatsaus toimintaan 1-4/2026

Perusopetus:

Perusopetuksessa on tammikuussa 2026 tehdyn ennusteen mukaan tällä hetkellä 1 526 oppilasta. Lähivuosina perusopetuksen oppilasmäärä laskee voimakkaasti. Ennustejakson viimeisenä lukuvuonna 2032-2033 oppilaita arvioidaan olevan 916 eli 610 vähemmän kuin tällä hetkellä. Valmistavassa opetuksessa on tällä hetkellä 11 oppilasta ja oppilaat on integroitu yleisopetuksen ryhmiin.

Perusopetuksessa on valmisteltu ja tullaan toteuttamaan kevään 2026 aikana kysely mobiililaitteiden käytöstä koulussa. Kysely toteutetaan oppilaille, huoltajille ja henkilöstölle. Kyselyn tulosten perusteella arvioidaan 1.8.2025 alkaen voimaan tullutta järjestyssääntöuudistusta liittyen mobiililaitteiden käyttöön.

Opiskeluhuollon palvelut tuottaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Perusopetukseen on saatu opiskeluhuollon psykologi Jämsänjoen yhtenäiskouluun, Kaipolan ja Juokslahden kouluun sekä Korven yksikköön. Kuraattoreita on lakisääteisen mitoituksen mukainen määrä. Kouluterveydenhoitajia on suosituksen mukainen määrä. Koululääkäripalvelussa on esiintynyt puutteita.

Vuoden 2025 oppimisen tuen uudistuksen keskeinen tavoite oli vahvistaa jokaisen oppijan oikeutta saada tarvitsemaansa tukea varhain, oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti osana omaa opetusryhmäänsä. Lukuvuosi 2025-2026 on oppimisen tuen osalta siirtymävaihetta. Pidennetty oppivelvollisuus päättyy 1.8.2026 alkaen. Perusopetuksessa tilalle tulee perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Jatkossa päätös koskee opetuksen järjestämistä, ei enää pidennettyä oppivelvollisuutta.

Perusopetuslain muutoksen myötä 1.8.2026 alkaen esi- ja perusopetuksen tulee edistää liikunnallista elämäntapaa osana opetuksen tavoitteita.

Vuonna 2026 perusopetuksen osaamistakuun valtakunnallinen toimeenpano etenee, vaikka lainsäädäntömuutokset astuvat voimaan vasta myöhemmin.

Kaupungin YT-neuvottelujen tuloksena on päätetty perusopetuksen ja lukiokoulutuksen johtamisjärjestelmän muutoksista. Johtavan rehtorin 1.2.2026 ja Jämsänjoen yhtenäiskoulun rehtorin 1.8.2026 tapahtuvien eläköitymisten johdosta virkasiirrot on toimeenpantu. Johtavana rehtorina toimii Soile Kukkonen 1.2.2026 alkaen. Jämsänjoen yhtenäiskoulun vs. rehtorina 20.2.2026 ja rehtorina 1.8.2026 alkaen toimii Antti Manninen. Jämsänkosken yhtenäiskoulun rehtorina aloitti Minna Kinnunen 1.2.2026. Kuoreveden koulun uutena rehtorina aloitti Paula Huuska 7.1.2026. Kaipolan koululle nimetään yhteysopettajan tilalle apulaisjohtaja 1.8.2026 alkaen.

Jämsänjoen yhtenäiskoulun toisen apulaisrehtorin virka on päätetty lakkauttaa siirtymäajan jälkeen 1.8.2027 alkaen ja Jämsänkosken apulaisrehtorin virka 1.8.2028 alkaen. Jämsänkosken yhtenäiskoululle nimetään opettajaviranhaltija hoitamaan luottamustoimista apulaisjohtajan tehtävää.

Talousohjelman 2024-2027 toteuttaminen jatkuu. Koulujen tilojen käyttöön liittyviä selvitystöitä Kuorevedellä ja Jämsänkoskella on jatkettu.

Koulusihteerien määrä vähenee yhdellä henkilöllä 1.8.2026 alkaen. Koulusihteerin työnkuvaa on tarkasteltu, tehtäviä jaettu ja toimintoja tehostetaan esimerkiksi sähköisen asioinnin avulla.

Lukuvuonna 2026-2027 perusopetuksessa pilotoidaan pienimuotoisesti rekrytoimalla kasvatusohjaaja Jämsänkosken yhtenäiskouluun. Resurssi sisältyy koulunkäynninohjaajaresurssiin.

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittäviin maksuihin on tullut muutoksia 1.1.2026 alkaen perusopetuslain muutoksen myötä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden yksikköhintaa (ohjaustunti) on puolestaan leikattu noin 14 %:a vuoden 2025 rahoitukseen nähden (2025: 26 € ja 2026: 22,37 €). Lakimuutoksen jälkeen maksu saa olla 570 tunninosalta enintään 148 € ja 760 tunnin osalta enintään 197 €. Jämsän sivistyslautakunta on 26.3.2026 päättänyt korottaa maksuja 7,84 %. Jämsän iltapäivätoiminnan maksut ovat 1.8.2026 alkaen 172 € (20 päivää/kk) ja 86 € (enintään 20 päivää/ kk).

Sivistyslautakunta on päättänyt 12.2.2026 koulukuljetusten hankintasopimuksista 1.8.2026 - 31.7.2031 väliseksi ajaksi. Hankintasopimuksessa on optiokausi 1.8.2031-31.7.2033. Jämsän kaupungin esi- ja perusopetuksen koulukuljetusopas on päivitetty ja hyväksytty sivistyslautakunnassa 23.4.2026.

Jämsän perusopetus on tuottanut Keski-Suomen hyvinvointialueelle palvelua vammaisten lasten kesäajan hoitona. Kesällä 2026 Keski-Suomen hyvinvointialue ei hyödynnä Jämsän perusopetuksen palveluja. Vammaisten lasten iltapäivätoiminnan osalta Keski-Suomen hyvinvointialue on irtisanonut sopimuksen 1.10.2025 alkaen. Uutta sopimusta ei ole tehty.

Lukiokoulutus:

Lukion varsinaisten opiskelijoiden määrä on 251 ja sen lisäksi lukio-opintoja suorittaa 18 Ammattiopisto Gradian opiskelijaa. Ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukiossa on 83. Urheiluvalmennuksessa on tällä hetkellä 33 lukion opiskelijaa.

Lähivuosina opiskelijamäärä pysyy nykytasolla ja laskee 2030-luvulle tultaessa ja ennusteen mukaan lukuvuonna 2034-2035 varsinaisten opiskelijoiden määrä on 157. Ennusteeseen sisältyy epävarmuutta johtuen mm. vapaasta hausta toisen asteen koulutukseen.

Opiskeluhuollonpalvelut tuottaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Lukiossa on mitoituksen mukaiset psykologi- ja kuraattoripalvelut. Myös opiskelijaterveydenhuolto on järjestetty suosituksen mukaisesti lukuun ottamatta lääkäripalveluja.

Kevään 2025 aikana päätettiin lukion johtamisjärjestelyistä. Soile Kukkonen aloitti 1.8.2025 määräaikaisena lukion rehtorina. Hän siirtyi syksyn aikana johtavan rehtorin vuosiloman viransijaiseksi ja 1.2.2026 alkaen johtavaksi rehtoriksi.

Lukiolain muutoksen myötä koulutuksen järjestäjän on perittävä kolmannen maan kansalaiselta lukuvuosimaksu 1.8.2026 alkaen. Lukuvuosimaksu koskee koulutukseen hyväksytyjä opiskelijoita, jotka hakevat oleskelulupaa opiskelun perusteella tai oleskelee maassa opiskelun perusteella myönnettyllä opiskeluluvalla. Lukuvuosimaksun suuruus on vähintään lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta. Lukuvuosimaksu määrytyy ensimmäisenä opiskeluvuotena olleen yksikköhinnan perusteella koko opintojen ajalle.

Lukiolla on toteutettu 4/2026 lakisääteiset tarkastukset (työpaikkaselvitys, ympäristöterveystarkastus sekä terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset).

Työhyvinvointikyselyn tulokset on käsitelty sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen yksiköissä ja sovittu kehittämiskohteista.

Elämänlaatu palvelut

	TA 2026	TOT 4/2026	TOT 4/2025	TOT% 4/2026	Vertailu ed. vuosi
TOIMINTATUOTOT	1 841 450	850 599	804 070	54,60 %	-42,39 %
Myyntituotot	315 000	115 554	128 740	37,30 %	-34,93 %
Maksutuotot	253 000	71 781	91 266	28,61 %	-33,92 %
Tuet ja avustukset	1 222 800	658 982	578 216	66,31 %	-42,06 %
Muut toimintatuotot	50 650	4 282	5 849	9,32 %	-91,55 %
TOIMINTAKULUT	-4 909 930	-1 441 705	-1 580 234	29,90 %	-52,18 %
Henkilöstökulut	-2 701 978	-906 345	-857 541	33,54 %	-46,89 %
Palvelujen ostot	-786 372	-162 718	-224 114	20,76 %	-60,75 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-195 920	-70 101	-72 617	36,60 %	-45,99 %
Avustukset	-123 000	-11 680	-62 690	9,50 %	-87,29 %
Muut toimintakulut	-1 102 660	-290 861	-363 272	28,59 %	-56,43 %
TOIMINTAKATE	-3 068 480	-591 106	-776 164	15,08 %	-65,08 %

Talousarvion toteutuminen kaudella

Elämänlaatu palveluiden toimintakate on huhtikuun lopussa 18 % koko vuoden talousarviosta. Tuotot ovat olleet tähän mennessä vuotta tasaista kertymää (33,3 %) suurempia (50 %), mikä johtuu pääasiassa kotoutumiskorvauksista, joita on tullut arvioitua enemmän, sekä kohdennetun nuorisotyön alkuvuodesta tuloutuneina avustuksina. Toimintakuluissa (30 %) mennään alle tasaisen kertymän. Henkilöstökulujen toteuma on hieman yli tasaisen kertymän (34 %), palveluiden ostojen 21 %. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa on toteuma jo 35 % - kirjaston lehtitilausten painottuminen alkuvuoteen näkyy tässä. Myönnettyjen avustusten toteuma on tässä vaiheessa vuotta vielä 8 %. Muiden toimintakulujen toteuma on 29 %. Henkilöstökuluissa on odotettavissa hieman ylitystä talousarvioon nähden, syynä ovat sijaistarpeet vapaa-aikapalveluissa. Kokonaisuudessaan elämänlaatu palveluiden toiminta pysyy talousarvion puitteissa loppuvuotena.

Opistojen toimintakate on huhtikuun lopussa 37 %. Alkuvuosi 2026 on edennyt talouden ja toiminnan näkökulmista suunnitelmien mukaisesti. Työväenopiston kevätlukukausi päättyi huhtikuun alussa ja seuraava lukuvuosi alkaa syyskuussa. Musiikkiopiston kevätlukukauden opintomaksut on laskutettu ja työväenopiston kurssimaksujen laskutus tapahtuu pääosin syksyllä eli suurin osa opistopalvelujen tuloista kertyy loppusyksyn aikana. Molempien opistojen suurin menoerä ovat henkilöstökustannukset, ja ne ovat toteutuneet huhtikuun loppuun mennessä arvioidusti toteuman ollessa 35 %. Kokonaisuudessaan opistojen toiminnan arvioidaan pysyvän talousarvion puitteissa loppuvuotena.

Molempien opistojen syyslukukausi on viikon lyhyempi kuin kevätlukukausi. Tuntiopettamisen osalta siis palkkakustannuksia muodostuu kevätlukukaudella enemmän kuin syyslukukaudella.

Kotoutumisen kustannuspaikalle on tullut alkuvuoden aikana arvioitua enemmän kotoutumisen laskennallisia kuntakorvauksia, huhtikuun loppuun mennessä 534 000 €, mikä ennustaa sitä, että tuloarvio tulisi ylittymään loppuvuoden aikana. Henkilöstökulujen toteuma kotoutumispalveluissa on huhtikuun lopussa arvioidun mukainen.

Kotoutumisen laskennalliset kuntakorvaukset maksetaan kerran kuukaudessa. Kuntakorvauksen määrään vaikuttaa muun muassa kunnassa asuvien kotoutujien lukumäärä, ikä ja kotoutumisajan pituus. Kotoutumisen kuntakorvaus on tarkoitettu muun muassa kotoutumiskoulutusten ja monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen, tulkkauspalveluihin sekä matalan kynnyksen kotoutumispalvelujen järjestämiseen. Kotoutumispalveluiden koulutukset sekä muut palvelut katetaan kokonaisuudessaan kotoutumisen kuntakorvauksilla.

Kirjaston toimintakate on huhtikuun lopussa 26 % koko vuoden talousarviosta. Tuotot ovat olleet tähän mennessä vuotta tasaista kertymää pienempiä (13 % 3 300 €). Monitoimilaitteen asiakasmaksuja ja muita kassatilityksiä ei ole saatu väistön vuoksi pääkirjastosta. Verkkokirjaston kautta suoritettut asiakasmaksut tilittyvät viiveellä. Toimintakulut (26 %) ovat alle tasaisen kertymän henkilöstökuluissa (30 %), palveluiden osuissa (21 %) ja muissa toimintakuluissa (13 %). Viimeksi mainituissa näkyvät Raitin sulusta johtuvat vuokrahyvitykset vuoden -25 lopusta. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa (42 %) tuntuu kirjastoaineiston hankintakulujen painotteisuus alkuvuoteen: suurin osa kirjaston lehtilauksista maksetaan vuoden alussa. Kokonaisuudessaan kirjaston toiminnan arvioidaan pysyvän talousarvion puitteissa loppuvuotena.

Vapaa-aikapalvelujen toimintakate on huhtikuun lopussa 23 %, mikä on alle tasaisen kertymän. Toimintatuottojen toteumaprosentti on 47 %, mikä selittää pienen toimintakatteen. Toimintatuottojen kertymää selittää etsivän nuorisotyön hankeavustuksen tuloutuminen alkuvuodesta. Toimintatuottojen osalta saavutetaan koko vuoden tavoite.

Toimintakulujen toteumaprosentti, 29 %, on hiukan alle tasaisen kertymän mukainen. Henkilöstökulujen toteumaprosentti, 34 %, on hiukan yli tasaisen kertymän. Avustusten toteuma on reilusti alle tasaisen kertymän 8 %. Tämä johtuu avustusten hakemisen ja maksatusten painottumisesta loppuvuoteen. Palvelujen osuissa (27 %) sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat (13 %) tiliryhmässä toteumaprosentit ovat alle tasaisen kertymän. Toimintakulujen arvioidaan pysyvän talousarvion puitteissa loppuvuotena.

Yleiskatsaus toimintaan 1-4/2026

Opistopalvelut

Työväenopiston lukuvuosi päättyi huhtikuussa ja lukuvuosi 2026 - 2027 alkaa syyskuussa. Työväenopistossa oli opiskelijoita noin 1 600 ja musiikkiopistossa 310. Työväenopiston opiskelijoista oli noin 60 % yli 65-vuotiaita. Työväenopisto täytti 80 vuotta ja juhluvuotta vietettiin toimintapäivän merkeissä huhtikuun lopussa. Musiikkiopiston lukuvuoden 2026-2027 opintoihin hakuaika oli huhtikuussa ja oppilaspaikkaa haki yhteensä 43 hakijaa.

Jämsän työväenopisto on järjestänyt kotoutumiskoulutusta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation koulutusta vuoden 2025 alusta alkaen. Kotoutumiskoulutus kestää 12 kuukautta. Kaksi uutta kotoutumiskoulutuksen ryhmää aloitti tammikuussa ja kolme jatkavaa ryhmää jatkoi vuodelle 2026. Yksi jatkavista ryhmistä valmistui tammikuun lopussa. Helmikuusta alkaen on siis ollut toiminnassa neljä kotoutumiskoulutuksen aamupäiväryhmää. Kaikki ryhmät opiskelevat lähiopetuksessa Gradian kampuksella. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on kotoutujien suomen kielen ja työelämävalmiuksien kehittäminen. Koulutus sisältää lähiopetuksen lisäksi työssäoppimisjaksoja. Kotoutujia on ryhmissä ollut alkuvuoden aikana noin 80.

Molemmissa opistoissa on aloitettu lukuvuoden 2026-2027 opinto-ohjelmien suunnittelu. Elämänlaatu- ja palvelujen suositun yleisöluentosarjan suunnittelu on myös aloitettu.

Kirjastopalvelut

Elokuussa 2026 alkanut Raitin sulku työterveydellisistä syistä on jatkunut alkuvuoden. Korjaustoimenpiteiden valmistuttua on tilojen kunto varmistettu mittauksin ja selvityksin. Pääkirjasto ja muut Raitin palvelut avautuvat asiakkaille toukokuun alussa.

Jämsän kirjastopalvelut ovat toimineet sulun aikana verkkopalvelujen lisäksi omatoimikirjastoissa Jämsänkoskella, Kuorevedellä ja Länkipohjassa sekä Puukoulun lehtilukupisteessä. Jämsänkosken omatoimikirjastoon on järjestetty myös palveluaikaa, jolloin henkilökunta on paikalla. Aineiston palautus on ollut mahdollista myös kaupungin neuvonnan väliaikaiseen palvelupisteeseen Jämsä tehtaalle. Tapahtumia on pidetty

hajautetusti eri tiloissa. Satutunteja, kirjavinkkauksia ja kirjastovierailuja on järjestetty palvelulupauksen mukaisesti.

Kävijöitä kirjaston toimipisteissä on ollut huhtikuun loppuun mennessä yhteensä 15 000. Vuositavoite on 145 000 kävijää. Lainoja / asukas on tehty 2,9. Vuositavoite on (12,8). Raitin sulku tulee vaikuttamaan vuositaivoitteisiin pääsemiseen.

Vapaa-aikapalvelut

Nuorisotilatoimintaa järjestettiin Kuutissa, Köpiksellä ja Raitin sulun vuoksi Jämsän lukion ylä- ja ala-aulassa. Toiminnan järjestämistä vaikeutti nuorten häiriökäyttäytyminen ja työntekijöiden vaihtuvuus sekä Jämsänkoskella Köpiksessä että keskustassa Jämsän lukiolla. Kuorevedellä nuorisotilan vähäisen kävijämäärän vuoksi lopetettiin toisen illan aukiolo ja aloitettiin pikku Kuutin toiminta 3.-4. luokkalaisille. Nuorten työpaja-toimintaa, Luova Startti, järjestettiin ulkopuoliselta toimijalta varatussa tilassa (Jameksen tila, Mottilantie 11).

Nuorisovaltuusto kokousti neljä kertaa. Nuorisovaltuusto haki ideoita nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi osallistavan budjetoinnin keinoin. Koulunuorisotyötä toteutettiin ja kehitettiin Jämsänkosken yhtenäiskoulussa, Jämsänjoen yhtenäiskoulussa, Kuoreveden yhtenäiskoulussa ja lukiossa. Haettiin avustusta koulunuorisotyön kehittämiseen vuodelle 2027. Nuorisotyön dokumentaatiojärjestelmässä nuorisopalvelujen toimintaan osallistuneita on kirjautunut yhteensä 11 800 nuorta. Päivitettiin sivistystoimialan avustustoiminnan periaatteet.

Etsivää nuorisotyötä on tehty alkuvuoden aikana yhteensä 120 nuoren kanssa. Nuorten LuovaStartti työpaja-toiminnan ryhmiin on osallistunut 17 eri nuorta. Etsivän nuorisotyön ohjaajien ja starttivalmentajien toimet vakinaistettiin.

Uimahallin kävijämäärä huhtikuun lopussa on 25 750. Koko vuodelle asetettuun kävijämäärätavoitteeseen, 63 000 asiakasta, ei yllätä, ellei syksy ole erityisen vilkas uimahallilla.

Järjestötapaamisia toteutettiin alkuvuoden aikana kaksi, liikuntatapahtumia kaksi ja nuorisotapahtumia yksi. Kalendaarisista juhlista järjestettiin Kansallisen Veteraanipäivän juhla. Tammenlehvän perinnetoimikunta ja vammaisneuvosto ovat kokoontuneet kahdesti alkuvuoden aikana.

Hyvinvointityöryhmä on kokoontunut alkuvuoden aikana kaksi kertaa ja ehkäisevän päihdetyön tiimi vuosikellon mukaisesti kaksi kertaa. Kaupungin uutta hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa on valmisteltu. Oli tiin mukana Keski-Suomen hyvinvointialueen Tehdään hyvää yhdessä -tapahtumassa Jämsän sosiaali- ja terveyskeskuksessa.